

Всеукраїнський
дослідницький проект
«Шкільне
музейництво у
біографіях і фактах»:
практичні аспекти

*Лариса Гайда,
Педагогічний музей України*

Пошук та формулювання ідеї

Луньов Панас

*Пархомівський художній музей
ім. П. Ф. Луньова
Харківської області*

Ім'я Панаса Федоровича Луньова відоме не тільки на Україні, а й далеко за її межами — педагог, музеєзнавець, краєзнавець, заслужений працівник культури.

Визначення МЕТИ :

дослідження та узагальнення відомостей про український освітній музейний рух в особах

та ЗАВДАНЬ:

- створення антології біографій-життєписів педагогів, засновників та керівників музеїв закладів освіти України;
  - популяризація культури добрих прикладів, на їхній основі формування ціннісних орієнтирів і почуття патріотизму у дітей та молоді;
  - пошук шляхів та засобів творення позитивного іміджу закладів освіти, сприяння у розвитку культурного середовища місцевих громад;
  - ушанування внеску педагогів в українське музейництво та краєзнавство.
-
-
-
-

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ПРОЄКТ

«ШКІЛЬНЕ МУЗЕЙНИЦТВО У БІОГРАФІЯХ І ФАКТАХ»

Пошук партнерів

- Організаторами є Педагогічний музей України та Український державний центр національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді.
  - реалізація в закладах освіти областей та міста Києва здійснювалось обласними та Київським міським центрами національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді та іншими позашкільними закладами.
  - Важливим факторам виявились особисті контакти.
-

Терміни проєкту:

Проєкт було реалізовано упродовж 2022 року

в три етапи:

- 01 січня – 01 червня 2022 року – дослідницька робота й підготовка матеріалів, а саме – біографічних нарисів.
- 01 червня – 01 грудня 2022 року – редагування й видання книги.
- 01 вересня – 31 грудня 2022 року – популяризація проєкту.

Учасники та їхня діяльність

- До участі у проекті були запрошені колективи закладів освіти, що мають музеї та бажають зробити свій внесок у популяризацію музейної справи, а також, віддати належне засновникам музеїв та діючим педагогам-музейникам.
  - Учасники досліджували історичні умови й особливості розвитку свого краю, місце і роль закладу освіти у цих процесах, відомості й факти про життя і діяльність педагогів.
  - Із зазначених матеріалів творча група або педагог-дослідник підготували біографічні нариси про життя й педагогічну діяльність колег, їх роль у створенні музею.
-

Біографія як життєпис

-
-
1. Прізвище, ім'я.
  2. Самоідентифікація.
  3. Місце народження (батьки, родина).
  4. Школа, вплив на вибір професії.
  5. Отримання професії (заклади вищої та фахової передвищої освіти).
  6. Трудова діяльність (установа, посада, роки).
  7. Цікаві факти та події, які відбувалися в житті.
  8. Захоплення, учні-послідовники.
  9. Здобутки у галузі духовної та матеріальної культури.
  10. Наукові, культурні та мистецькі досягнення; підготовка видань.
  11. Родинне життя (за бажанням).
  12. Візнаки, нагороди (за бажанням).
-

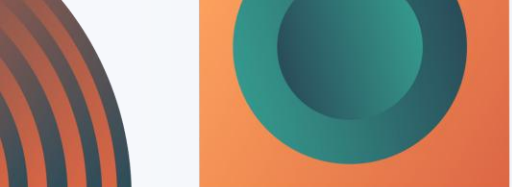

Підсумок та перспективи

- Підсумком роботи організаторів і авторів статей стало перше в Україні видання «Шкільне музейництво у біографіях і фактах», яке **отримали усі учасники** проекту.
- Електронна версія книги доступна на сайті Педагогічного музею України: **Книга «Шкільне музейництво у біографіях і фактах» (2022)**
- На основі алгоритму реалізованого проєкту можуть бути аналогічні дослідження у громадах України.

Підсумком роботи організаторів і авторів статей стало перше в Україні видання «Шкільне музейництво у біографіях і фактах»

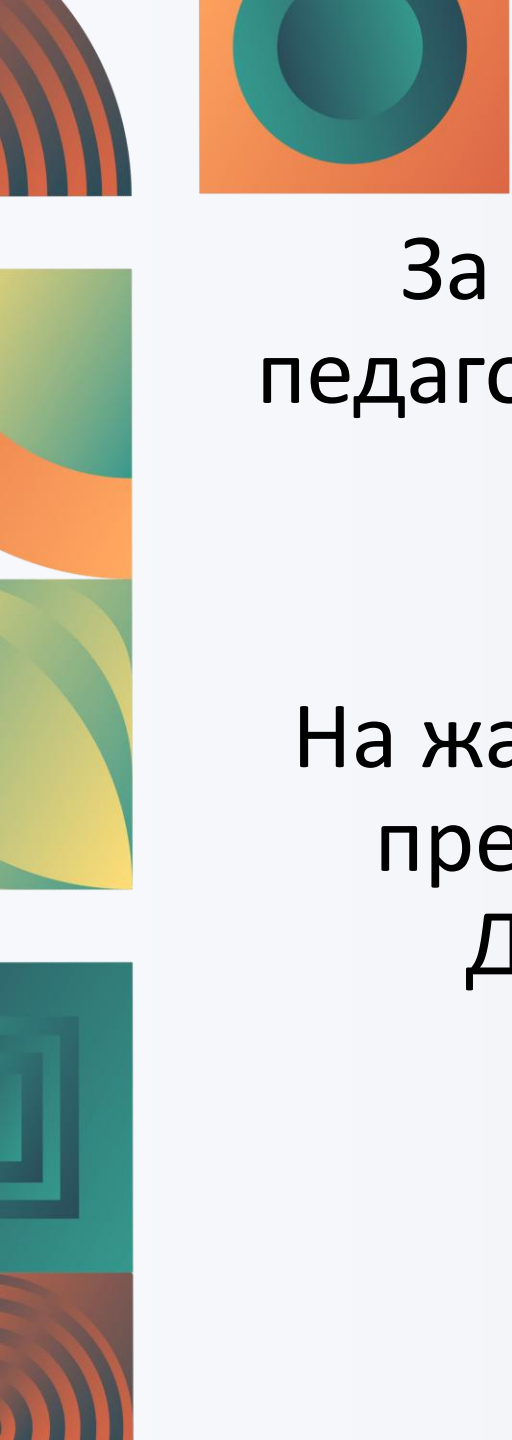
Результатом дослідження є певний зріз існування та плідної діяльності спільноти педагогів, які здатні не лише генерувати ідею створення музею, а й визначити інструментарій її реалізації.

Для багатьох з них шкільне музейництво стало подвижницькою справою життя. При цьому слід врахувати й високий рівень педагогічної майстерності колег, які професійно використовують історико-культурний потенціал музеїв у навчанні й вихованні дітей.

Це розмаїта палітра людських доль наших колег, які на громадських засадах багато років працювали й нині працюють в освітянських музеях –

їхня своєрідна колективна біографія!

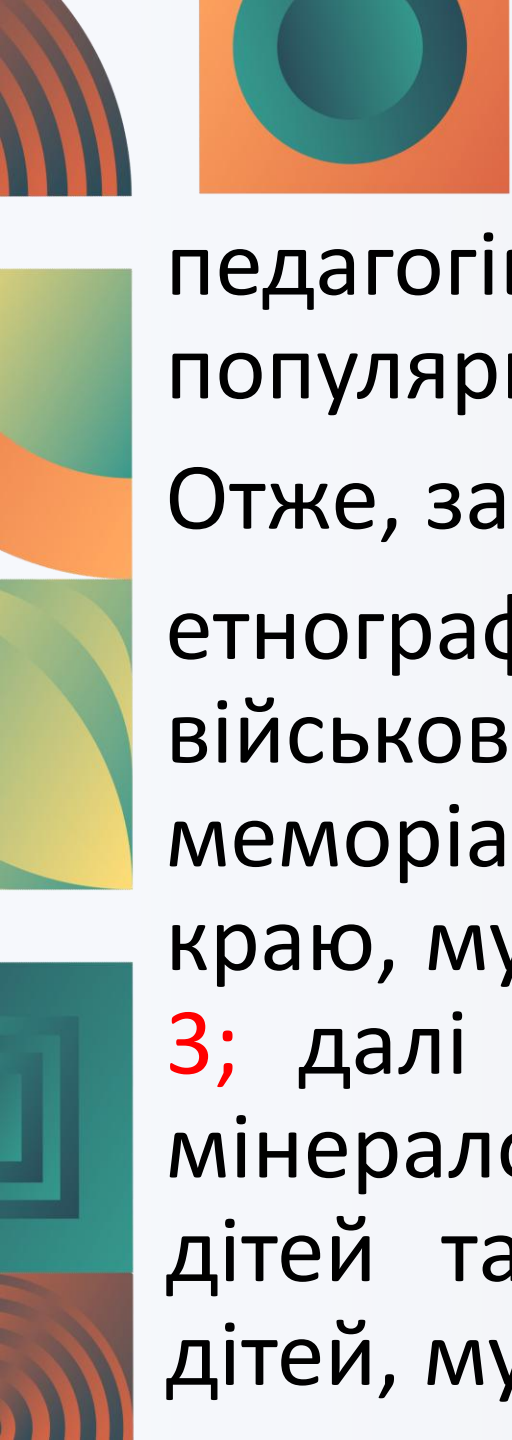

За підсумками проєкту досліджено 72 біографії педагогів-засновників музеїв із 22 областей України та Києва

(з них: 32 – чоловіки та 40 – жінки).

На жаль, через російсько-українську війну не змогли представити відомості про педагогів-музейників Донецька, Луганська, та Херсонська області.

Цікавим виявився калейдоскоп змісту діяльності педагогів, який презентує роботу як найбільш популярних, так і доволі рідкісних за тематикою музеїв.

Отже, за профілями представлені:

етнографічні – **12**; музеї історії школи – **10**; історичні, військово-історичні, історико-краєзнавчі, краєзнавчі, меморіальні, музей історії села – **по 5**; історії рідного краю, музеї Природи, літературні, музеї історії освіти – **по 3**; далі у меншій кількості – художній, меморіально-мінералогічний, історії дитячого туризму, історії Палацу дітей та юнацтва, історії школи-інтернату для сліпих дітей, музей-комплекс та Музей Новітніх Героїв.

Шкільне музейництво у біографіях і фактах

Свиновой Лєся

*Музей академіка Михайла Кравчука
гімназії села Човниця
Луцького району Волинської області*

Свиновой Лєся Степанівна (1 січня 1962, с. Човниця Ківерцівського (нині Луцького) району Волинської області) — український педагог, керівник Зразкового музею академіка Михайла

Шкільне музейництво у біографіях і фактах

Лотиш Марія

*Музей отця Осипа Лещука
Стаївської гімназії
імені Осипа Лещука
Червоноградського району
Львівської області*

Ось уже тридцять років в освітньому закладі мальовничого села Стаївки, яке розкинулося на берегах маленької річки

Шкільне музейництво у біографіях і фактах

Діхтярук Тетяна

*Літературний музей
Уласа Самчука
Кременецького
академічного ліцею імені
Уласа Самчука
Тернопільської області*

Діхтярук Тетяна Миколаївна (21 березня 1974, м. Кременець Тернопільської області) — завідувачка літературного музею Уласа Самчука Кременецького академічного ліцею імені Уласа

Чернівецька область

Мельничук Наталія

*Музей «Буковина — край космічний»
Клішківського ОЗО імені Леоніда
Каденюка Дністровського району
Чернівецької області*

Місце народження: с. Клішківці, Хотинський район, Чернівецька область.

Альма матер: 1976-1981, Чернівецький національний університет імені Юрія Фельковича, географічний факультет

Шкільне музейництво у біографіях і фактах

Свереда Богдан

*Етнографічний музей «Світлиця»
Луцького ліцею № 14
імені Василя Сухомлинського
Волинської області*

Свереда Богдан Антонович (24 квітня 1943, с. Коршів Луцького району Волинської області) — український педагог, ініціатор створення, засновник і завідувач зразкового народного етнографічного музею «Світлиця» Луцького ліцею № 14 імені Василя Сухомлинського.

Освіта. Закінчив Коршівську середню школу Луцького ра-

Івано-франківська область

Приймак Ярослава

*Музей «Бойківського побуту
та вишивки» Вигодської загально-
освітньої школи
Калуського району
Івано-Франківської області*

Приймак Ярослава Олексіївна, керівник гуртків «Етнографічне краєзнавство» Долинської філії Івано-Франківського ОЛІТКУМ, керівник музею «Бойківського побуту та вишивки».

Шкільне музейництво у біографіях і фактах

Гаврилюк Антоніна

*Міжшкільний екологічний музей
Дитячого екологічного центру
м. Кам'янське
Дніпропетровської області*

Екомузей — дзеркало, в якому люди можуть бачити себе, здобути знання про екологічний стан краю. Екомузей — лабораторія з вивчення минулого і теперішнього стану довкілля

Шкільне музейництво у біографіях і фактах

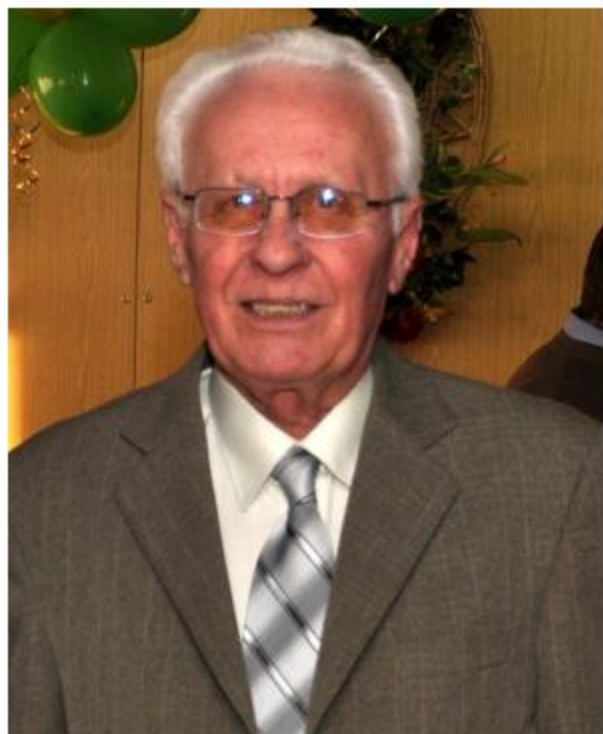

Крупник Юрій

*Музей «Природи рідного краю» при
Дунаєвецькій станції юних туристів
Хмельницької області*

Крупник Юрій Володимирович (29 жовтня 1964 року — 21 квітня 2017) — засновник та керівник музею «Природи рідного краю» при Дунаєвецькій станції юних туристів. Педагог, природознавець, дослідник, колекціонер, таксидерміст.

Шкільне музейництво у біографіях і фактах

Сас Костянтин

Музей історії розвитку дитячого туризму Закарпатського центру туризму, краєзнавства, екскурсій і спорту учнівської молоді

Творцем унікального Музею історії розвитку дитячого туризму на Закарпатті був відомий краєзнавець, педагог, організатор дитячого туризму та спортивного орієнтування на території

Шкільне музейництво у біографіях і фактах

Чередниченко Зоя

*Музей історії освіти селища Борова
Борівського академічного ліцею
Фастівського району
Київської області*

Чередниченко Зоя Вікторівна, вчитель української мови та літератури, вчитель-методист вищої категорії, відмінник освіти України, член Національної спілки краєзнавців України.

Зоя Вікторівна народилася 21 грудня 1946 року в місті

Рівненська область

Пасічник Олеся

*Музей історії освіти Рівного
при управлінні освіти виконавчого
комітету Рівненської міської ради*

Олеся Борисівна Пасічник — засновниця музею освіти Рівного, який діє при управлінні освіти виконавчого комітету Рівненської міської ради. ініціатор створення

Шкільне музейництво у біографіях і фактах

Олійник Василь

*Музей «Стрілецької слави» Будинку
дитячої та юнацької творчості»
Заліщицької міської ради
Чортківського району
Тернопільської області*

Василь Іванович Олійник — знаний краєзнавець, археолог, музеєзнавець, громадський діяч у Заліщицькому краї. Науковий спадок дослідника рідного краю є доволі вагомим. Це десятки

Шкільне музейництво у біографіях і фактах

Кондрашова Надія

*Музей Новітніх Героїв опорного
закладу «Рудківська СЗШ
I–III ступенів імені В. Жеребного»
Самбірського району
Львівської області*

Черкаська область

Нерубайські Володимир та Любов

*Музей «Шевченкова світлиця» та
музей історії Тальнівського НВК
«Загальноосвітня школа I–III
ступенів № 1 — гімназія»
Черкаської області*

Володимир Артемович Нерубайський (12 квітня 1949, с. Гли-

Висновки

- Дослідження свідчить про значну роль освітянських музеїв у процесах пошуку, збереження та популяризації місцевої історії та культури.
- Є суттєвою складовою музейного середовища України.
- Вказані музеї активну шукають варіанти й форми комунікації з цільовими категоріями: діти, школярі, студенти, учасники бойових дій, педагоги, батьки, мешканці громади та гості.
- У музейно-освітньому просторі збільшилась присутність освітніх програм, які активно популяризуються у соціальних мережах.

На сьогодні освітянські музеї потребують організаційної, науково-методичної, комунікаційної підтримки на різних рівнях, зокрема, й професійно-фахової.